SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. CI. No. 45. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MARCH 9, 1994. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 9-го БЕРЕЗНЯ 1994. Ч. 45. РІК CI.

„ЗАГОВОРИ, КОБЗАРЮ, ГОЛОСОМ ГРІМКИМ ДО НАС — МЕРТВИХ, НЕНАРОДЖЕНИХ, ЖИВИХ"

ПРИЗНАЧЕНО ДЕРЖАВНІ ПРЕМІЇ УКРАЇНИ ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА

Київ. — Згідно з указом Президент України ч. 70/94 з датою 2-го березня 1994 року, постановлено призначити десять державних премій України ім. Тараса Шевчинка, які призначено: Голобородькові Василеві, поетові — за збірки поезій „Ікар на метеликових крилах" і „Калина об Різдві"; Світличному Іванові, поетові (посмертно) — за збірку поезій, поетичних перекладів і літературнокритичних статей „Серце для куль і для рим"; Світличній Надії, журналістці (ЗСА) — за активну журналістичну і публіцистичну діяльність останніх років; Чендеєві Іванові, письменникові — за книжку „Калина під снігом" і повість „Іван"; Конквестові Робертові, науковцеві, громадянинові ЗСА за книжку „Жнива скорботи"; Рахманному (Олійникові) Романові, публіцистові, громадянинові Канади — за тритомну збірку „Україна атомного віку"; Большакові Леонідові, літературознавцеві, громадянинові Росії — за документальну трилогію „Літа невольничі"; Овсійчукові Володимирові, мистецтвознавцеві — за монографії „Українське мистецтво другої половини XVI — першої половини XVII ст." і „Майстри українського барокко"; Антонюкові Андрієві, художникові — за серію картин останніх років: „Митрополит Іларіон", „Теофан Прокопович", „В казематі (Т. Шевченко)", „Учителю хто ми?", „Поклоніння землі та водам", „Богопільська Мадонна", „Розмова з Всесвітом", „Сурми глас. Перестороrа"; Герцові Юрієві, художникові — за серію картин „Барвиста верховина"; Зінкевичеві Василеві, артистові — за концертові програми останніх років; Зарецькому Вікторові, художникові (посмертно) — за картини останніх років: „Солдатка", „Літо", „Дерево (Витоки мистецтва)", „Ой кум до куми залицявся" і „Весняні клопоти"; Івасюкові Володимирові, композиторові (посмертно) — за видатний внесок у розвиток українського національного музичного мистецтва.

За кращий твір літератури і мистецтва для дітей та юнацтва — Апанович Олені, письменниці — за книжку „Гетьмани України і кошові отамани Запорізької Січі; Лупієві Олесеві, письменникові, — за роман „Падіння давньої столиці" і повість „Гетьманська булава".

Євген Крименко-Іванків

Шевченко і ми

Заговори, Кобзарю, голосом грімким
До всіх нас — мертвих, ненароджених, живих...
Хай Слово знов Твоє загомонить бадьоро!
І виполи з душі народної полин,
Бур'ян незгод, сваволі, рабської покори
В кадильнім димі перед тронами чужих.

Скажи, щоб образ Божий ми обмили знов
У нас самих, новий і праведний Закон
Здобули й піднялись ми духом із могили.
І пригадай, що в хаті лиш своїй — Любов,
Своя теж Правда, Воля, нездоланна Сила,
Де зможемо співать подячний вже псалом.

Не відходи іще на вічний супокій...
Бо чорні наступають хмари всі нараз,
Зі Словом далі стій тут чуйно на сторожі;
Як Волі Заповіт скрізь залунає Твій
І переможемо усі вже наступи ворожі,
До Бога відійди тоді молитися за нас.

Лютий 1994

З. БЖЕЗІНСКІ КРИТИКУЄ ПОЛІТИКУ ЗСА ЩОДО УКРАЇНИ

Вашінгтон. — Колишній дорадник з питань крайової безпеки президента Джиммі Картера Збігнєв Бжезінскі сказав, що З'єднані Стейти повинні надати суттєву допомогу Україні та іншим республікам колишнього Совєтського Союзу у зміцненні справжньої незалежности.

З. Бжезінскі сказав, що Білий Дім переоцінює відносини з Москвою і найближчим часом президент Боріс Єльцин, з яким заграють американські політики, „або втратить ролю лідера, або залишиться ним номінально". „Це приведе до того, — підкреслив З. Бжезінський, — що всі нинішні оптимістичні прогнози американсько-російських відносин виявляться мильною бульбашкою".

В той же час, вважає він, розвиток подій у Росії говорить про те, що Москва стремить до відновлення імперських кордонів і найближчим часом спробує підкорити собі колишні союзні республіки.

„Одним з небагатьох факторів, здатних зупинити російські імперські амбіції, може стати незалежна Україна, — заявив Бжезінскі, — але Білий Дім намагається роззброїти її — позбавити нуклеарної зброї, що є непоправною помилкою і створює небезпечний вакуум на кордонах Росії". Бжезінскі також назвав великою помилкою Клінтона його заяву в Москві про те, що Росія повинна поступати щодо „близького зарубіжжя" так само, як З'єднані Стейти у Панамі і на Ґренаді.

Відбулися розмови діячів двох ОУН

Київ (ПСУ). — У вівторок, 1-го березня, тут у приміщенні Фундації ім. Олега Ольжича, за обопільним бажанням відбулася майже двогодинна розмова між Славою Стецько, головою Проводу Організації Українських Націоналістів і головою Проводу Конґресу Українських Націоналістів та Миколою Плав'юком, головою Проводу Українських Націоналістів і Організації Українських Націоналістів.

У розмові взяли участь: Павло Дорожинський, Галина Шиманська, Мирослав Вербовий — члени Проводу ОУН і Омелян Кушпета, заступник голови Головної ради ОУН.

Делегації обмінялися думками про міжнародні події та їх вплив на Україну, сучасну ситуацію в Україні, зокрема напередодні виборів, про розклад сил та взаємовідносини українських націоналістів.

Розмови відбулися в конструктивній і ґривітній атмосфері. Вирішено в майбутньому подібні зустрічі продовжувати.

У СВІТІ

КЕРІВНИК ПАЛЕСТИНСЬКОЇ делеґації на вашінгтонських переговорах Набіль Шаат заявив, що Палестинська визвольна організація не відновить переговорів з Ізраїлем поки на територію майбутньої палестинської автономії не увійдуть миротворні війська ООН. У відповідь ізраїльський прем'єр-міністер Їцак Рабін згодився допустити на західній берег Йордану міжнародних спостерігачів, однак вони не повинні бути озброєні. Палестинців це не задовільняє. „Нам не потрібні ні філологи, ні історики, нам потрібні сили безпеки, здатні захистити наші села", — заявив Н. Шаат. Він дав до зрозуміння, що державний секретар З'єднаних Стейтів Воррен Кристофер нібито підтримав вимогу палестинців щодо присутности миротворних військ на контрольованих Ізраїлем територіях, однак представник Державного департаменту сказав, що В. Кристофер тільки припустив можливість такої підтримки — у випадку відновлення переговорів.

ДОТЕПЕР НЕВІДОМА в Єгипті група, яка називає себе „Ісламською бригадою помсти за палестинських мучеників", заявила, що ісламські бойовики в Єгипті невдовзі „розпочнуть рішучі напади на американців та ізраїльтян". У заяві бригади, між іншим, сказано: „Ми остерігаємо кожного американця в Єгипті, що він стане ціллю для єгипетських вояків ісламу. Ми закликаємо їх негайно залишити країну і даємо на це 48 годин". Нова група взяла на себе відповідальність за вибух бомби в будинку єгиптсько-американського банку в центрі Каїру минулого тижня. Вибух потрактований групою як „акція помсти за жертви нації, за смерть героїв, що загинули від рук сіоністів, при допомозі Америки і Заходу".

НА СПЕЦІЯЛЬНІЙ конференції в Москві президент Росії Боріс Єльцин і прем'єр-міністер Віктор Черномирдін ознайомили лідерів парляментарних фракцій, членів кабінету міністрів і представників різних реґіонів країни з головними напрямами бюджету на 1994 рік. У своєму виступі президент Б. Єльцин сказав, що треба відмовитися від гасла „Реформа — за будь-яку ціну". Спостерігачі підкреслюють, що в оприлюднених на конференції цифрах багато чого не тримається купи. Наприклад, бюджет передбачає субсидії для сільського господарства в сумі 2.9 біл. дол., а кабінет міністрів у січні цього року вже затвердив субсидії для сільського господарства на суму 8.2 біл. дол. Лідер Ліберально-демократичної партії Владімір Жириновський категорично відкинув проєкт бюджету. На його думку, „ніякі економічні заходи не допоможуть, якщо не відбудеться заміни політичного керівництва Росії".

КОРАБЛІ БОЛГАРСЬКОЇ дунайської фльотилії, порушивши резолюцію ООН щодо економічної бльокади Юґославії, доставили для Сербії 6,000 тонн нафти. Члени болгарської залоги зігнорували осторогу з боку спостерігачів Европейської спільноти і сказали, що радше знищать кораблі з нафтою, не зупинившись перед екологічною катастрофою, але не повернуться назад. Відомо, що Болгарія до останнього часу твердо дотримувалася резолюції ООН з приводу Юґославії. Поки відповідні служби докладно вивчать пов'язані з інцидентом обставини, журналісти припускають, що ці шість річкових танкерів були викрадені сербами.

КОЛИШНІЙ ЛАТВІЙСЬКИЙ дисидент, а тепер баптиський священик з Бостону 47-річний Олаф Бруверіс став членом латвійського парляменту, а відтак його затвердили міністром в питаннях прав людини. В інтерв'ю для ризької газети „Дієна" О. Бруверіс сказав: „Я побоююся, що мене не зрозуміють, тому що я маю намір захищати не лише латишів, але й представників усіх інших етнічних груп".

КОМІСІЯ ООН в питаннях втікачів повідомила про масову втечу афганців з Кабулю і його околиць. Від 1-го січня цього року, коли відновилися бої в районі афганської столиці, до Пакістану перейшло понад 200,000 осіб. Представник комісії ООН Руперт Корвіл сказав, що „на сьогоднішній день подібної страшної ситуації не існує ніде у світі".

Президент прийняв резиґнацію Б. Нассбавма

Вашінгтон. — Скандал, названий „вайтвотерґейтом", набирає щораз більшого розголосу. Першою великою його жертвою став голова юридичного відділу Білого Дому Бернард Нассбавм. Він зрезиґнував зі свого становища і його резиґнацію негайно прийняв президент Билл Клінтон.

Кореспондент газети „Ню Йорк Таймс" Ґвен Іфіл пише, що Б. Нассбавм „погорів" тому, що надто активно вмішувався у хід розслідування справи компанії „Вайтвотер" і щадниці „Медісон", в які впутані президент Б. Клінтон і його дружина Гіллари.

Слідчі органи зацікавилися рухом капіталів між банком „Медісон" і компанією „Вайтвотер", а також джерелами фінансування виборчої кампанії Б. Клінтона, коли він був губернатором Аркенсо і добивався переобрання. Цією справою тепер займається незалежний прокуратор Роберт Фіск. Він скликав велике жюрі, яке повинно зосередитися виключно на „вайтвотерґейті".

Наступного дня після того, як з відома незалежного прокуратора велике жюрі зарядило дістати зізнання десятьох співробітників Білого Дому і різних федеральних служб, Б. Нассбавм раптом зрезиґнував. Пояснюючи своє рішення, він написав у листі до Б. Клінтона: „Думаю, що ви не будете мені докоряти, як я вів ваші справи. Я прийняв рішення залишити свій пост під тиском тих, хто не розуміє і не хоче зрозуміти ролі і обов'язків правознавця, що працює дорадником у Білому Домі". Нассбавм висловив думку, що ще буде корисний Президентові, „займаючись приватною практикою".

Дата звільнення Б. Нассбавна — 5-те квітня. До цієї дати голова канцелярії Білого Дому Томас Мек-Ларті повинен підшукати йому заміну.

Аналізуючи причини резиґнації Нассбавма, вашінґтонські коментатори вказують на його тісну дружбу з президентом Клінтоном, що змусило юриста стати на захист Президента і Першої лейді, рискуючи своїм становищем і репутацією. В цій ролі він зробив кілька помилок, тому й мусів зрезиґнувати.

У Філядельфії відбудеться ювілейний концерт УНС

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Як відомо, Український Народний Союз, відзначуючи своє 100-ліття заплянував ряд концертів з виїмковою мистецькою програмою. Прем'єра цього концерту відбулася у нюйоркській Карнеґі Голл у суботу, 19-го лютого. Щоб уможливити членом УНС і українській громаді послухати оригінальної програми, концерт буде повторено у Філядельфії в неділю, 13-го березня, о год. 8-ій вечора в залі Філядельфійської музичної академії.

У ювілейному концерті братимуть участь: Український Національний Хор — диригент Михайло Длябога, український хор „Думка" — диригент Василь Гречинський, соліст Метрополітальної опери в Ню Йорку Павло Плішка, солістка Міської опери в Ню Йорку Оксана Кровицька, піяніст Микола Сук і Струнний квартет ім. Леонтовича.

На концерті буде виконана Урочиста кантата Івана Карабиця на слова Миколи Руденко, присвячена 100-літтю Українського Народного Союзу.

Квитки вступу на концерт у Філядельфії можна набути, телефонуючи до: Музичної академії (215) 893-1930, Фантазі ґіфт шоп (215) 276-4719, Ганусей мюзік ґіфт шоп (215) 627-3093, Українського Культурно-Осьвітнього Центру (215) 663-1166.

В Україні

(Інформації УНІАР)

ЛЬВІВ.— Начальник відділу праці Львівського обласного управління статистики Олена Кононова, повідомила, що в січні 1994 року найменшу заробітну платню отримали працівники громадського харчування — 276,000 карбованців на місяць. Заробіток працівників охорони здоров'я — 423,000 карбованців, мистецтва — 393,000, культури — 446,000, народної освіти — 505,000, науки — 529,000 карбованців на місяць. Для порівняння варто зауважити, що кілограм Масла коштує 92,000 карбованців, ковбаси — 98,000 карбованців, кілограм сира — 100,000 карбованців. Найбільша заробітна платна у банківських установах — 2.207,000 карбованців. Державні службовці отримують в середньому 826,000 карб., шахтарі — 1.795,000 карбованців на місяць.

ПОЛТАВА. — Тут 2-го березня судова колеґія з кримінальних справ після повторного розгляду судової справи журналіста харківської газети „Орієнтир" Олександра Волосова змінила вирок, зменшити термін покарання з двох з половиною до півтора року, а виконання вироку відстрочено на рік. Зменшено також грошову кару до 10,000 карбованців. Суд ухвалив постанову про негайне звільнення Волосова з-під варти, у зв'язку з амнестією.

„Їдемо до Чикаґо із „Патетичною"!

У редакції „Свободи" (зліва): Л. Крушельницька, Я. Ференцевич і В. Клех.

Джерзі Ситі, Н. Дж. (О. Кузьмович). — До редакції „Свободи" зайшли добре нам відомі гості — керівник Студії Мистецького Слова Лідія Крушельницька, сценограф Володислав Клех і член Студії Ярина Ференцевич, щоб поінформувати про недалекий вже гостинний виступ Студії Мистецького Слова в Чикаґо, де 20-го березня о год. 3-ій по полудні відбудеться друга з черги вистава п'єси Миколи Куліша „Патетична соната". Виставу спонзорує Перший Український Федеральний Щадничий Банк „Певність" в Чикаґо, відзначуючи в цей гарний спосіб 30-річчя свого існування.

Л. Крушельницька підкреслює із справжньою вдячністю, що саме дирекція цього банку, а зокрема директор д-р Юліян Куляс були ініціяторами того почину, яким вказують на те, що для них важливе є не лише театральне мистецтво, але в ньому також підтримка молодих акторів, які добровільно вкладають свій час, талант і сили у підтримування маленького, а як потрібного вогника українського аматорського театру.

Студія Мистецького Слова вже однак далеко вийшла поза рамці аматорщини завдяки своєму керівникові Л. Крушельницькій, а тепер також завдяки такій професійній силі, як сценограф і довголітній працівник Метрополітальної опери В. Клеха. Це він, як сам

(Закінчення на стор. 3)

ВЕЛИКОДНІ ПРОГРАМИ УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Ню Йорк. — Український Музей запрошує на великодні програми: писання українських писанок, показ техніки писання писанок та українських великодних звичаїв. Виставка писанок у музеї була відкрита 5-го березня. Додаткові інформації можна почерпнути з оголошення у „Свободі", ч. 37 з п'ятниці, 25-го лютого, або звертаючись до музею, 203 Друга аве. між 12-13 вул. в Ню Йорку, телефон (212) 228-0110.

В АМЕРИЦІ

ВИСТУПАЮЧИ В ОКРЕМИХ і зовсім некоординованих телевізійних передачах, два відомі політики-демократи та голови важливих конґресових комісій сказали, що Конгрес схвалить закон в справі охорони здоров'я, що його мусітимуть оплачувати працедавці. Мова тут про конґресмена Дена Ростенковського, демократа з Іллиной, голову Комісії способів і засобів, та сенатора Даніела Патрика Мойнигена, демократа з Ню Йорку та голову Сенатської фінансової комісії. Їхні коментарі на думку спостерігачів політичної арени, зробили багато добра у користь пропонованого Президентом пляну охорони здоров'я.

ПЛЯН ПРЕЗИДЕНТА Билла Клінтона про створення корпорації, яка перебрала б керування крайової системи контролі повітряного руху, вже сколихнув Конґресом і викликав гострі суперечки на цю тему. Ціллю Уряду президента Б. Клінтона є переорганізувати згадану систему з повільного бюрократизму на більш ефективну систему. Це на думку урядових чинників, внесе фінансову стабільність, уможливить вже й так довго очікувану модернізацію цілої системи.

ОФІЦІЙНІ ЧИННИКИ заявили минулої суботи, 5-го березня, що інформації з архіву колишньої східньонімецької розвідки допомогли американським чинникам в ув'язненні Олдрича Е. Еймса. Вони не пояснили точного приміння отриманої інформації, але підкреслили, що це допомогло їм спрямувати підозріння в сторону бюра Сі-Ай-Ей для розшуків подвійного агента. Про допомогу східньонімецьких архівів першою повідомила на своїх сторінках газета „Вашінґтон Пост".

SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holydays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінгтоні:
(202) 347-UNAW, (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send adress changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel. (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку-$22.00, на 3 місяці-$12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси-$1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали. Незамовлені матеріали повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою.
За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Поклін Т. Шевченкові

Рік у рік всі українці на рідній землі і в поселенні відзначають у березні Шевченкові дні, бо в березні він народився і в березні помер на 47-му році життя. Культ Шевченка був здавен найсильнішою ланкою в ланцюзі, який в'язав українців у міжнародній діяспорі із земляками в Україні. Цей Шевченковий культ суперничив із Христовою вірою та національним патріотизмом, бо бувають у нас недовірки й національні відступники, але немає таких, які не поклонялись би тіням Тараса Шевченка. Культ Шевченка такий вийнятковий, що його не розуміють чужинці, бо всі культурні народи мають великих поетів, мають справжніх геніїв духа, але нікому з них не влаштовується щороку концерти-академії і нема окремої ділянки науки подібної до Шевченконіяди. Чужинці не можуть зрозуміти цього культу, бо ми не поклоняємося поетові, а людині, яка зрушила і з невольницького сну цілу націю. Найближчий приятель Шевченка Пантелеймон Куліш назвав Шевченка над свіжою могилою — „Пробудником нації".

„Заповіт" Шевченка довгий час був в Україні національним гимном. 1-го квітня 1917 року стотисячна маса українців маршувала великою Володимирською на Софійський майдан, співаючи Шевченковий „Заповіт". Закликати народ — „Вставайте, кайдани порвіте, і вражою злою кров'ю волю окупіте", — закликати до такого в добі царського реакційного абсолютизму треба було когось більшого як тільки поета. Шевченко також був чудовим ліричним поетом, доказом чого є його „Садок вишневий коло хати" чи цикл баляд, але ми його за це не величаємо. Ми величаємо його як того пробудника нації, культ якого був є і буде завжди актуальний.

Кілька днів тому Президент України Леонід Кравчук, промовляючи до тисячної маси українських людей на велетенській залі Об'єднаних Націй, згадав про приготування в Україні надзвичайного святкування Шевченкових Роковин у цьому переломовому для української держави році. І будучи у Вашінґтоні Леонід Кравчук вважав за свій обов'язок піти під тамтешній пам'ятник Тарасові Шевченкові, відкриття якого відбулося в 1964 році при участи 100,000 українських людей з різних країн поселення.

Коли в цьому році відзначаємо знову роковини життя і смерти Тараса Шевченка, то наче автоматично насуваються сумні думки не тільки про стан економіки в Україні, але й про стан української культури там і в нашій американській діяспорі. Найбільшими осягами українців в Америці були твори в науці, після того іде образотворче малярство, література на превеликий жаль пасе задніх. Є багато талановитих письменників, але нема великих творців. Відомо, що розвиток культури тісно залежить від стану політичного і економічного. Вже старинні римляни казали: „Під час війни мовчать музи". Україна все ще знаходиться в стані війни — війни з економічною кризою, безупинним падінням безвартної валюти, з хаосом політичним і адміністраційним. Нема духового клімату для культурної творчости. З історичної перспективи ми не похваляємо Володимира Винниченка, великого письменника, але поганого політика, що він втікав із засідань Центральної Ради до свого помешкання писати драму — „Між двох сил", коли вже горів дах над українською державою. А все ж, це був прояв вірності українській культурі.

Ми, тут в Америці, зазнали в останніх роках страшенно багато втрат діячів культури та зокрема літератури та образотворчого мистецтва, що їх не можна заступити. Остап Тарнавський і Святослав Гординський — це були останні корифеї, які не мають ніяких наступників. В Україні є багато молодих талановитих людей. Ми не сумніваємося, що виростуть з них також творці культури, зокрема літератури і образотворчого мистецтва. Але для цього треба створити той клімат бодай розмірного добробуту і загального ладу, якого тепер ще нема. І саме на тлі такої дійсности постать Тараса Шевченка виростає до недосяжних висот.

Д-р Осип Кравченюк

ШЕВЧЕНКО — СЕРЦЕ УКРАЇНИ

У світовій літературі зустрічаємо багато визначних авторів. Деякі із них творили красу ради краси, інші торкалися політичних чи суспільних тем, а ще інші проголошували вселюдські чи національні ідеали. Їхні твори розповсюднюють у перекладах і включають, як обов'язкову лектуру у навчальні програми всіх культурних країн світу. Хоч їх справедливо називають „великими", їхньою недостачею є те, що вони, мов соняшні проміння, освітлюють тільки високі шпилі гір, значить, є приступними тільки обрадованим людям, і не проникають у нетри і яри та вбрану у розкішні тяжкі шати не доходять до хат широких мас читачів.

У цьому відношенні наш Шевченко є вийнятковим у літературі. Його „Кобзар", подібно Євангелії, написаний у зрозумілій усім формі, є книгою, яку читають і якою захоплюються в однаковій мірі передові знавці літератури, всі кола інтелігенції і весь народ. Це, мабуть, за вказівкою Провидіння ця унікальна книга появилася у час страшної реакції, коли над нашим народом повисла чорною хмарою небезпека остаточного знищення наших історичних традицій, викорінення кволої національної свідомости і цілковитого обмосковлення. Злослива доля знизила наш народ до рівня несвідомої етнографічної маси, яка ледве чи знала, „що ми, чиї сини, яких батьків?" Шевченків „Кобзар" освітлив нашу історію, розкрив душу нашого народу, змалював його ідеали і запалив вогник національної свідомости, показавши, „що ділось в світі, чия правда, чия кривда, і чиї ми діти".

Недаром Микола Костомаров писав про свої перші враження від поем Шевченка, що його муза роздирала заслону народного життя, розбила якийсь підземний льох, що протягом кількох віків був замкнений на багато замків, запечатаний багатьма печатками, вона відкрила шлях соняшному промінню, свіжому повітрю і людській цікавості. З другого боку, могутність слова зрозуміли російські критики, зокрема Віссаріон Бєлінський, а жандарм А. Ф. Орлов назвав вірші нашого поета шкідливими і небезпечними, мовляв, з ними в Малоросії могли посіятися і згодом укорінитися думки про мниме раювання часів Гетьманщини, про щастя повернути ті часи і про можливість Україні існувати у вигляді окремої держави. Слово Шевченка рушило закамenілі серця тих, для яких Україна була тіснішою батьківщиною, а московська імперія ширшою, які були „на чужій роботі", гнулися „як ті лози, куди вітер віє", шукали у чужому краю „того, чого немає і на небі, а не тільки на чужому полі" і, таким чином, помагали нашим недругам розшматовувати живий організм свого рідного народу.

Усім їм Шевченко ставив за приклад свого приятеля, Андрія Оберемка, про якого писав 28-го липня 1857 року у своєму щоденнику ось як: „...Я любив його за те, що він упродовж двадцятирічного солдатського, пошлого життя не опоганив і не принизив своєї національної і людської гідности. Він лишився вірним своїй прекрасній національності. А така риса ушляхетнює навіть нешляхетну людину". І прозріли усі ті малороси, хахли, „русскі", русини і „тутешні"; приголомшені і спантеличені, вони побачили і зрозуміли, що автор „Кобзаря" — це їх співець і пророк, що його мова їхня мова, що його любов і ненависть — це їхні власні почуття, їхні власні мрії і надії.

Коли сьогодні існує український народ, то в цьому велика заслуга Шевченка і його безсмертного „Кобзаря". Сповнилися його пророчі слова, що „встане Україна і розвіє тьму неволі". Україна встала і є самостійною державою. Могло б здаватися, що з цим фактом можна б відкласти Шевченків „Кобзар" набік і перейти до денного порядку. Однак, це було б рівнозначне з перекресленням невмирущости цієї для нас святої книги і ставило б її на рівень тих, що їх перечитують і забувають. Нам цього не вільно робити, тим паче, що й сьогодні „Кобзар" є для нас актуальним і не може перестати бути нашою настільною книгою. Як колись, так і тепер, нам треба перечитувати його, просякнути його духом і черпати з нього енергію та наснагу до дальшої праці над збереженням і закріпленням нашої молодої держави.

Наш народ мусить отрястися від намулу московщини, яким покриті деякі райони і майже всі міста України, включно з її політичними провідниками, депутатами тощо. Він мусить „миром, громадою обух

(Закінчення на стор. 3)

Максим Бойко

Реґіоналістика в Україні

У нашій діяспорі в 50—60 роках були сумніви щодо реґіональних досліджень, що на думки декого вело до шкідливого волосного переподілу, ніби це сильно ослаблювало б сили громадських організацій державного засягу. Таке думання переносилося з періоду Визвольних Змагань 1917 років, коли різні отамани вели боротьбу проти чужих, іноді і своїх. Авторові цього огляду належить реґіональне піонерство, коли в листопаді 1949 року у Вінніпезі був оснований Інститут Дослідів Волині, а під еґідою Осередку бібліографії Волині він опублікував між 1967—1993 роками 25 зіраксових бібліографічних випусків, що стали великою виручкою згаданої волости протягом пів столітнього застою. Реґіональні збірники НТШ на відміну від „казьонних" совєтських збірників, відкрили багато невідомого, про яке нещодавне покоління каже: „А ми того не знали"...

У середині літа 1993 року відбулася у Луцьку Шоста всеукраїнська наукова конференція історичного краєзнавства... („Збірник", Луцьк, 1993, 511 стор.). У конференції взяло участь коло 600 осіб, що подали до збірника лише свої короткі резюме, члени АН України, Інститут Історії, Міністерства Культури, Т-ва Охорони Пам'яток, десяток реґіональних товариств та Волинський Державний Університет, господар конференції і збірника.

У збірнику порушені найрізнорідніші теми, місцеві деталі, які поминули перед тим дослідники, а які можуть подати тільки автохтони далеких закутків України. Цей збірник є своєрідним реєстром джерельного матеріялу ніким і ніде не записаного. Одночасно реґіональні конференції виявили, що в народі спонтанно і всупереч дотогочасного думання, що академії про все знають у столиці, тоді, коли на терені приватна ініціятива висуває живий реєстр нікім дотепер не записаний.

У конференції заступлені майже всі українські реґіони, автори яких висловили свої ориґінальні думки та подали вимоги до зміни на краще. Є також статті російською мовою. Хиба збірника, що в ньому не подана бібліографія, а це можна пояснити нестачею паперу. Сучасне краєзнавство в Україні веде до повнішого народознавства.

Осип Труш

ЯКЕ ЗАВДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ?

У „Свободі" із 1-го березня 1994 року появилося повідомлення з Києва п. з. „Розпочалися страйки в українській армії". Там подано до відома, що в 28-ій дивізії розташованій під Одесою, офіцери цієї дивізії оголосили страйк у зв'язку з неодноразовими і тривалими затримками виплати платні, а в Івано-Франківському, військовослужбовці авіяційного полку також страйкували із-за невиплачення платень. Знову ж офіцери Військового Інституту Управління і Зв'язку розповсюднили летючки у військово-навчальних закладах Києва, виявляючи своє невдоволення з приводу на час невиплачених платень.

Беручи до уваги ці вислови невдоволення зі сторони військовослужбовців української армії, можемо ствердити, що для нас — це самозрозуміле становище, адже їм потрібно забезпечити родинні потреби. Та, однак, тут у рахубу входить дуже важливий чинник, — чи це можуть робити військовослужбовці, активні члени української армії, які склали присягу захищати Україну її населення і територію.

Якщо загально прийнята структура організації збройних сил усіх народів світу основується на трьох принципах, що вояк має три важливі завдання, коли складає присягу, а саме; вояцький обов'язок, честь і оборону своєї держави, то ці принципи присяги зобов'язують його всеціло підпорядкуватися цим вимогам, бо щойно тоді армія може виконувати накладені на неї державною владою свої специфічні завдання. Такий стан організаційних структур збройних сил існував, існує та існуватиме в майбутньому з деякими малими відхиленнями, щоб брати до уваги характеристику даного народу, його культуру і національні інтереси. Це рівно ж стосується до української армії. І чи ми собі цього бажаємо чи ні — це буде її зобов'язувати.

Коли повернемося до назначених у новій воєнній доктрині України завдань українських збройних сил у сучасну пору, то їх можна б звести під такі знаменники, а саме; 1) захищати теперішні кордони України, 2) проєктувати збройні сили для охорони внутрішнього порядку держави і бути приготованим дати відсіч зовнішнім силам, які мають пляни дестабілізації українського Уряду і влади, і 3) повернути і перевиховати нові провідні кадри української армії згідно з традиціями славного минулого Українських Збройних Сил.

Тут треба зазначити, що остання, третя точка сучасних завдань, на нашу думку, найважливіша, бо йдеться про її боєздатність. Без належного знання свого минулого офіцерський персонал і рядове вояцтво не буде вповні свідоме своїх завдань і не буде переконане у слушності своєї історичної місії. Немає сумніву, що якщо б ці офіцери і вояки, які нині страйкують за свої заплати, хоч їм це належиться, напевно б цього не робили, якщо б знали історію визвольної боротьби українського народу. На це вказує факт, що ми цю боротьбу в 1917—1920 роках програли, тільки через нерозуміння ваги збройної сили тодішнім нашим Урядом. Будучи свідомим цих помилок своїх попередників треба брати б до уваги всі можливі заходи, щоб це не повторювалося. Тоді буде дещо легше пояснити собі цей факт, що на Першому Всеукраїнському З'їзді в Києві 18-го травня 1917 року брало участь десятки тисяч українського вояцтва колишньої царської армії, які були готові стати на службу Україні, а вже 29-го січня 918 року на захист Києва проти наступу большевицького ген. Мурайова вислано під Крути частину гайдамацького куреня і 300 студентів юнацької школи. Маючи це на увазі, не можемо дозволити на те, щоб послаблючи свої збройні сили, ми повторювали ті самі помилки минулого.

Очевидно, що тоді Уряд таки найбільше завинив, рівночасно і теперішній Уряд України ненадто справно вив'язується із своїх завдань, однак ситуація дещо відмінна від попередньої. Сьогодні Уряд України має надзвичайно складну економічну кризу, яку одідичив після розвалу СССР і тому треба бути під цим оглядом вирозумілим і терпеливим, бо є надія, що цей стан може вкоротці поправитися. Тим більше в такій ситуації не можна толерувати страйків шахтарів, чи інших профспілок, бо на це є більш пригожий стабільний час, а вже тим паче не може бути мови про страйки військовослужбовців. Водночас урядові чинники України повинні повідомити всіх членів збройних сил, що ані тепер, ані в майбутньому їх страйків не буде Уряд толерувати, бо страйк для вояка рівняється непослухові і диверсією супроти держави.

І це нездорове руйнуюче явище в рядах українських збройних сил треба засудити як саботажну акцію, яка підриває ефективність збройних сил та існування держави, яку ці вояки присягали захищати.

Світлана Кузьменко

Кобзар

Коли сумнівом криється кожна зоря
І хто я — вже, здається, не знаю,
Я тоді із полички беру „Кобзаря":
На сторінці, навгад, розгортаю.

І ось чую: безсмертне гудіння хрущів
У вишневім садку біля хати.
І ось бачу: з дитям на трудливій руці
Розпромінену матір.

Все, про що Ти писав, — я частинка того:
Кривди, болю і світлої мрії.
Ти співав з глибини серця люду Твого
І тому це — Твій спів не зотліє.

І тому Ти страшний для усіх лихварів,
Бо Ти Щирість і Справжність безкрайна.
Ти для всіх зрозумілий, для рівня усіх:
Як життя і як рана.

Я читаю про Ґонту... прославлену Січ...
Я дивлюсь у „Розриту могилу"...
Ні, я знаю хто я: бо Ти день, а не ніч
І ніким не роздмухана сила.

О, ніколи Твої не пов'януть слова.
Їх ніколи нікому не стерти:
Бо з коріння — і вічно в них сила нова,
Що крізь смерті веде до безсмертя!

**ДОРОГІ БАТЬКИ!
ПОСИЛАЙТЕ ВАШИХ ДІТЕЙ
ДО УКРАЇНСЬКИХ ШКІЛ! УКРАЇНА
НЕ МОЖЕ ВТРАЧАТИ СВОЇХ РІДНИХ
ДІТЕЙ! БЕЗ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ,
МОЛИТВИ, КНИЖКИ, ЖУРНАЛУ, МУЗИКИ,
ПІСНІ — НЕ БУДЕ Й УКРАЇНСЬКОЇ
ДИТИНИ.**

Наталія Кібець

ЧИМ ЗУСТРІНЕМО 180-ЛІТТЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ КОБЗАРЯ?

У зорях небесних великий закон
написаний золотолитий,
Закон над закони: свій рідний край
Над все ти повинен любити".

(Ян Неруда, 1834—1891)

Великий духовий провідник і геніяльний мистець Тарас Г. Шевченко посів в українському народі думки і почуття, що передаються з покоління в покоління. В одній із скриньок у нього лежали ненависть до зла і насильства і ніжна любов до скривджених долею людей. Він, як той Данко, (герой із твору Максима Ґорького), що своїм серцем освітлював дорогу людям, яких вів через ліс; дав — вірніше поставив міру „святого і праведного закону" серед своїх людей.

Зростають і відходять покоління українського народу. Народною традицією стало щорічне відзначення Шевченкових днів. Саме це і є показником „живучости" Шевченка в свідомості його ворогів.

80 років тому, напередодні Першої світової війни (1914 р.), в день, коли припала сота річниця народження Тараса Шевченка на „нашій, не своїй землі" не можна було відповідно-достойно відзначити цю знаменну дату. Українському народові було відібрано право віддати пошану генієві за його життєвий подвиг.

55 років тому (1939 р.) напередодні Другої світової війни знову таки „на нашій не своїй землі" відзначалась 125-та річниця з дня народження Шевченка. Чверть століття проминуло між цими двома ювілеями. Раніше самодержавство силилося затулити колосальну постать Шевченка від народу, а потім червона диктатура намагалася нав'язати народові спотворений образ його генія.

Але з перегляду записів відвідувачів музею Шевченка у книгах вражень можемо знайти: „Україна прокинулась у Шевченкові, і кращий доказ, як сила обставин кличе до самобутності областей і неподільності союзу... Самобутність кожного стає необхідною умовою загальної свободи" (М. Огарков).

...„Шевченко був поетом глибоко і виключно національним... Завданням саме його поезій було зображення народного життя рідної йому України" (М. Некрасов).

...„Я побачив, що муза Шевченка роздирала завісу народного життя. І страшно, і солодко, і боляче й цікаво було зазирнути туди!!!... Шевченко як поет — це сам народ, що продовжував свою поетичну творчість. Шевченкова пісня була народною, тільки новою, — такою, яку міг би заспівати увесь народ" (М. Костомаров).

...„Ідеї порушені Шевченком або положені ним в основу поетичних творів, остаються живі й досі і довго ще не перестануть бути провідними ідеями української літератури" (І. Франко).

„Повний водою величний Дніпро. Повна життям велика Україна. В грудях українців живе вічне невгасиме серце Шевченка" (Сенґе — монгольський письменник).

„Шевченко — сила, краса, гордість наша! Ти вічно житимеш в гомоні твого Дніпра, в серцях народних, в трудових ділах твоїх потомків, за долю яких ти вже й тоді думав. Шевченко — слава українського народу". (С. Дарчук, учитель).

„Геній українського народу, великий поет, художник, революціонер-демократ буде вічно жити в серцях людей". (Делегація трудящих Китайської Народної Республіки).

Ой наш батьку рідний
Ти старий Тарасе,
Устань лише подивися,
Яке життя наше.
Колись було гірко,
Тепер іще гірше,
Тоді всі нас ображали,
Тепер іще більше.
Кругом, нас ланцюгами
Усіх обкрутили,
Як хто цього не хотів,
Того дуже били.(Вірш незнайомого відвідувача)

Проминули і ці останні 55 літ після Другої світової війни. Настала нова ювілейна дата — 180 літ з дня народження Кобзаря — нашого генія Тараса Шевченка. Багато за цей час зайшло змін. Дякуючи Провидінню цього року (1994) ми будемо відзначати цю дату на нашій, на своїй землі. Врешті — дочекалися і ми свого Вашінґтона з новим і праведним законом. Але з чим прийдемо ми на цей ювілей? Який звіт здамо самі собі й Тарасові? Чи промовлятимемо словами Івана Франка?

Земле, моя всеплодющая мати,
Сили, що в твоїй живе глибині,
Краплю, щоб в бою сильніше стояти,
Дай і мені!

Дай теплоти, що розширює груди,
Чистить чуття і відновлює кров.
Що до людей безграничную будить
Чистить любов!

Дай і огню, щоб ним слово палити,
Душі стрясать громовую дай власть,
Правді служити, неправду палити
Вічну дай страсть!

Силу рукам дай, щоб пута ламати,
Ясність думкам — в серце кривди влучать,
Дай працювать, працювать, працювати,
В праці сконать!

(Розділ „Веснянки" 1880 р.)

„Їдемо..."

(Закінчення зі стор. 1)

розповідає, одержимий ідеєю поставити на українській сцені в ЗСА „Патетичну сонату" М. Куліша взявся за проєкт оформлення сцени і хоча перша проба в часі прем'єри в Ню Йорку минулого року із-за технічних перешкод не була на його думку вдала, тепер виготовив дбайливо цілий сюжет в ілюстраціях та пильно слідкує, щоб все було виконане професійно і як слід.

Гості розповідають про великі технічні труднощі та працю цілого штабу людей, які виконують декорації, освітлення та інші атрибути потрібні для вистави.

Коли вони про це розповідають в редакції, бачимо скільки для такої складної вистави треба зробити дослівно „поза кулісами", що публіка не завважує, оцінюючи лише саму виставу та гру акторів.

Тут ідеться про побудову сцени, її освітлення відповідними прожекторами, яких потрібно аж 60 і улаштівання кожної кімнати, в якій виступають актори. Все це можна тепер підготовити відповідно завдяки допомозі господарів в Чикаго і це так помочі моральної, як і матеріяльної. Для належної підготови В. Клех, Юрій Ґречило, Христина Каратницька і розуміється керівник Студії Л. Крушельницька виїжджають до Чикаго вже декілька днів раніше, щоб мати достатньо часу, а Л. Крушельницька ще до того мусить підготовити гурт 12 молодих людей членів Пласту і СУМА з Чикаго, які мають брати участь у виставі як статисти.

„Патетична соната" написана під музику і, як підкреслюють гості, це чи не єдина драма в цей спосіб побудована, що музика у ній творить інтегральну частину твору. Виконавцем „Патетичної сонати" буде молодий музика і композитор Орест Гарасимчук, який дає акторам це почуття, що вони грають свої ролі „під музику". Цей факт вияснює Я. Ференцевич, що разом із іншими членами Студії, працює під керівництвом Л. Крушельницької вже 10 років і каже, що тепер після численних проб та дискусій вони зрозуміли вповні як саме у цій п'єсі музика та слово творять одну нерозривну цілість. Вона розповідає також про численні проби, про технічні труднощі, коли доводиться їм самим будувати декорації на проби, а відтак їх розбирати, як проводять вони довгі години на пробах в неогріваній залі і як стараються вслухуватися в музику, що творить таке важливе тло до їх слів.

Л. Крушельницька вияснює, що після першої вистави „Патетичної" в Ню Йорку, яку вона із-за технічних причин не вважає бездоганною, тепер усі краще підготовані, грають у цьому самому складі, що вперше за виїмком партії автора, яку в Чикаго буде виконувати Аскольд Лозинський на місце Євгена Курила.

Все разом, як виходить з інформацій, підготовляється дуже дбайливо і українська громада Чикаго може з цікавістю чекати на 20-го березня.

Вистава відбудеться о год. 3-ій по полудні в залі Lane Technical High School auditorium, Western Avenue і Addison St.

ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ ЗБІРКИ ФОНДІВ НА ОЛІМПІЯДУ ПРИ УСК-у в НЮ ЙОРКУ, Н. Й.

ЗБІРКА

на Олімпіяду в 1994 році в Норвеґії і 1966 в Атланті

по 10.000 дол.: Українська Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" Ню Йорк, Бойчук Микола — Голідей Інн. Соммервіл, Н.Дж.;

по 6.100 дол.: Український Спортовий Клюб Ню Йорк — пожертва, Український Спортовий Клюб — збірка на листи, як окремий список;

5,000 дол.: Українська Православна Федеральна Кредитова Кооператива, Ню Йорк;

2,000 дол.: Назаркевич Іван і Анна;

по 1,000 дол.: Об'єднання Українців Америки „Самопоміч" Головна Управа, Відділ О.У.А. „Самопоміч" Ню Йорк, Український Народний Дім, інж. Безсонів Володимир і Людмила, Куровицький Ярослав і Ірена;

по 500 дол.: Гановський Евген і Дарія, Гнатейко Мирон і Ольга, д-р Лозинський Аскольд і Роня, Яворський Евген і Йосифа, Сосяк Василь;

300 дол.: Кекіш Богдан і Дарія;

по 250 дол.: Декайло Ігор і Люба, Ластовецький Андрій і Теодозія;

по 200 дол.: Бачинський Ярема і Варка, Галаган Борис, Шміґель Мирослав і Надя;

по 150 дол.: Гамалія — подорожне бюро, Приймак Павло;

по 100 дол.: Барабаш Богдан, Бачинський Ярема мол., Бобиляк Василь, Вазовський Олег, Василик Корнель і Марія, Вербицький Лев, Галів Микола і Зірка, Гошовський Микола і Галя, Закревський Андрій і Ліда, Івашків Евген і Евгенія, Кекіш Борис, Костик Людмила, Кулинич Мирослав і Зеновія, Лозинська Марія, Лопатинський Олег і Оксана, Мачула Юрій і Марія, Прадищук Андрій, д-р Прокоп Мирослав і Люба, Підгородецький Роман, Тараско Василь і Александра, Чорній Анатоль, Шепарович Марія, Штогрин Юрій і Марія, Юзенів Андрій, Юзенів Михайло і Александра, Роговський Володимир і Олімпія;

по 50 дол.: Гарасимчук Богдан, о. Ґольден Лев, Менцінський Орест і Святослава, Навроцький Юрій і Христина, Савчук Надя, Салевич Зенон і Віра, Самокіш Ніна, Шобар Ірена, Нинка Іван;

45 дол.: Костик Сильвестер;

по 25 дол.: Безсонів Надія, Кассен Марія;

20 дол.: д-р Лозинський Іван.

Окрема збірка на листи У.С.К.-у в Ню Йорку збірщики: Комарницький Роман і Щеснюк Теодор — 6,100 дол.

по 200 дол.: Ресторан „Верховина", ресторан Брувскі, д-р Григорович Артур, Кобаснюк — подорожне бюро;

по 150 дол.: Камінський Едаврд, Скай-вей Ко, Комарницький Богдан і Софія, Серант Василь і Ганя;

по 100 дол.: Біраковський Богдан, Галаган Борис, Голюка Евген, Дякун Роман, Комарницький Роман, Кифор Карпо, Куприк Володимир, Куровицький Ярослав, Кузик Володимир, Лопатка Микола, Макогін Леон, Никифорук Василь і Зиновія, Наливайко Орест, Павелчак Теодор, д-р Серант Іван і Стефанія, Трохимчук Роман і Анна, Чупа Іншуренс Аґенція, Шекеринець Василь, Щеснюк Теодор і Софія;

75 дол.: Побігушка Орест;

по 50 дол.: Бойчук Мирон, Винник Іван і Софія, Голюка Юрій, Грицюк Василь, Ґайдич Василь, Кудрик Осип, Лютак Стефан, „Луна" — Українська друкарня, інж. Маланчук Ігор, д-р Одуляк Тарас, Павлюк Василь, Палій Яків, Петрик Роман і Анна, Попович Мірко і Катерина, Мк Сорлей Ко., інж. Сумик Августин, Титла Евген і Богданна, ресторан — Український Народний Дім, Шпонтак Михайло, Ярема похоронне заведення;

по 40 дол.: Зінкевич Василь і Наталка, Походай Іван, Серевко Стефан і Марія;

по 30 дол.: Іваницький Зенон, Лодзюк Володимир, Покладок Орест, Рос Йосиф і Галина, Сушків Омелян і Лідія;

по 25 дол.: Вешневський Вячеслав, Кекіш Богдан, Костюк Володимир, Коструба Ярослав, Павлик Тарас, Редько Александер, д-р Йоанна Сумик, Турецький Микола;

по 20 дол.: Брожина Михайло, Васько Юрій, Біланюк Ярослав, Вербицький А., Волошин Володимир, Возняк Василь, Гаталяк Роман, Гірняк Тарас, Гірняк Мирон, Гаврилюк Богдан, Гусаковський Василь, Дорош Петро, Жураківський Александер, Зварищук Михайло, Зварищук Степан, Карпо Данило, Коваль Іван, Калинович Василь, Корняга Володимир, Качмарський Анатоль, Кекіш Борис, Ковалець Чеслав, Кузів Іван, Лапчак Евген, Ластовецький Андрій і Теодозія, Левицький Осип, Мазур Степан, Лев Михайло, Мац Ярослав, Мотель Олекса, Натина Василь, Оберишин Ярослав, Попович Петро, Плечін Омелян, Пришляк Ігор, Сафян Володимир, Цоцко Дмитро, Сворак Володимир, Сурмач Мирон, Соневицький Маркіян, Слупчинський Ґоґо, Турчан Степан, Ференцевич Юрій і Христина, Штогрин Юрій і Марія, Н.Н., Іван Марґаревич, Пінковський Нестор;

15 дол.: Демків Михайло

по 10дол.: Бадак Евген, Білевич Ірена, Васюта Семен, Волошин Михайло, Гевко Богдан, Ґлух Роман, Лабунька Олесь, Лозинський Іван, Гірний Іван, Дмитрик Іван, Демчук Артем, Калинич Любомир, Коваленко Стефан, Комарницький Евген, Крівченко Юрій, Костецька Олена, Пітепло Павло, Морадаш Данило, Мицак Андрій, Назаркевич Іван, Підгородецький Роман, Петрик Стефан, Пеленський Андрій, Рекшинський Богдан, Скрипець Володимир, Скриник Зенон, Фіяґад Осип, Цвях Михайло, Яцків Володимир;

по 5 дол.: Мотуз Микола, Роік Іван.

Розчислення із зібраних фондів (збірка)

Надіслані пожертви до У.К.К.А.	19,795 дол.
Надіслані пожертви до У.С.К.-у	31,770 дол.
Збірка СУМА — „Крилаті" Йонкерс	12,000 дол.
17-го лютого 1994 року при співпраці президента Української Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" д-ра Кекіша Богдана — вислано до Норвеґії на адресу: Ґіро Банк Інтернейшен, Осльо, Норвеґія	51,500 дол.
Йонкерс, зібрані гроші в сумі 12 тисяч переслав до спортової централі Америки і Канади	12,000 дол.
Оплата пересилки 30.00 і інші В.	65 дол.
Разом зібрано:	**63,565 дол.**
Разом вислано:	**63,565 дол.**

ЗА ГРОМАДСЬКИЙ КОМІТЕТ:
д-р Іван Серант, голова
М. Турецький, секретар
Теодор Щеснюк, касир

Віка Івченко загостить до Філядельфії

Довго і ретельно плянована 90-им Відділом СУА зустріч із юною поетесою Вікою Івченко 9-го квітня ц.р. буде, напевно, неабиякою подією для нашої української громади у Філядельфії і околиці. 13-літня Віка, уроджениця Києва — незвичайна особистість. Розумна, талановита, творча, музично обдарована, вона теж, на жаль, є трагічною жертвою чорнобильської катастрофи. П'ятирічною дитиною обдуреною по-зрадницьки міністерством охорони здоров'я України у горезвісному 86-му році, Віка, як і всі кияни, не знаючи про небезпеку, спокійно втішалася теплою київською весною. Ніхто майже і не згадував про недалекий Чорнобиль. За малими вийнятками ніхто не знав у місті про велику дозу опромінення, яке скоро почало уражати вбивчою силою численних киян, зокрема дітей.

Не минуло горе і малу Віку. Невдовзі вона поважно захворіла. Після довгих медичних обслідувань дитини лікарі визначили остаточну діягнозу: у Віки левкемія, її імунне система знищена радіяцією, у її крові майже нема імуноглобуліну. За порадою тих же лікарів мати Віки, Галина Івченко, відвезла хвору дитину з Києва до Москви. Про своє намагання вивезти Віку із зони радіяції вона гірко пише у споминах про ті часи. У своїй наївності вона повірила, що московські столичні ліки, модерна апаратура і добре вишколене медичні кадри повернуть хворій дитині утрачене здоров'я. Вона трагічно помилялася. У Москві стало їй ясно: росіяни лікують росіян! Нерідко запитували її зневажливо, майже гнівно: „Хто просив вас їхати сюди зі своєю чорнобильською дитиною?"

Віка під час короткого перебування в Каліфорнії

Коли Галина Івченко попросила довідку про хворобу Віки, яка пригодилася б якщо б дитина могла колинебудь мати можливість лікуватися за кордоном, московські лікарі брутально відмовили. Питання національности переслідувало у Москві Віку навіть у таких установах, як Фонд Культури СССР, Дитячий Фонд СССР і згодом, під час її гостинних виступів на доброчинних імпрезах, які влаштувала московська інтелектуальна еліта.

Коли Україна відокремилась від Совєтського Союзу на прохання Віки мама повезла її додому, у Київ. У жорстоку дійсність, з якої, як здавалося, не було вже виходу. Каже старе прислів'я: „Коли Бог закриває перед людиною двері — Він лишає відчинене їй вікно".

Була рання весна. Ластівкою несподівано прилетіло до хворої дитини з дитячої лікарні у Сен Пол запрошення на її лікування; керівник українського летунського агентства, захоплений віршами юної поетеси, подарував їй і її матері квитки на переліт до Америки. У березні 1992 року Віка щаслива приїхала до Міннеаполісу, де чекала на неї мала, але жвава, завзята українська громада, завдяки якій вдалося хворій дитині прибути до ЗСА. Неможливо перелічити тут поіменно усіх „прибраних" бабусь, дідусів, тіток і вуйків, які пригорнули малу Віку, як рідну. Та не можу не згадати хоч декого — душпастиря української православної церкви отця Михайла Кудановича, українських лікарів, які безкоштовно давали хворій першу поміч і пораду, шляхетну Лесю Журавель, гостинну родину Мартиненків, музиколога і співачку Кіру Цареградську і, певна річ, Ніну Булавицьку, яка, щоб рятувати талановиту дитину, била на сполох в усі можливі дзвони.

Творчість Віки, з якою ми ближче познайомимося на її літературному вечорі, напевно нас дуже зацікавить. Віка почала „говорити" віршем, маючи заледве 2-3 роки. На четвертому році життя вона стала записувати свої вірші, у дев'ять років була уже досвідченою поеткою і першим наймолодшим автором в Україні у видавництві „Веселка" 100-тисячним тиражем вийшла її перша книжечка віршів „У грудні і після". Друга книжечка її віршів вийшла у Києві, коли Віці було 10 років. Віка отримала теж дуже почесну стипендію дитячого фонду України, призначену для особливо талановитих дітей. Вікині вірші — поетичні картинки з її життя. Ранні вірші по-дитячому прозорі, не переобтяжені дорослими емоціями. „Дорослою" зробила Віку чорнобильська катастрофа. Тема Чорнобиля є постійною в її поезії.

Багато завдячує Віка своїй дбайливій матері, яка пильно спостерігає за творчим процесом. Мати — її нерозлучна приятелька, невсипуща опікунка, дуже свідома, як каже, свого обов'язку і призначення. Галина Івченко, професійна журналістка, обдарована теж письменницьким талантом, відійшла від літературної творчости через хворобу Віки. Вона каже, що нелегко бути мамою малого генія. Постійно треба бути першим слухачем дитини, дорадником, тактовним критиком і навіть юристом — знавцем авторських прав малолітнього автора. Воно не дуже просто. „Не маєш права розслабитися, бути не в формі, бо ти є основою її психологічної стабільности, творчого настрою, світобачення. Отже так легко згасити бажання писати, зламати надхнення".

Сподіваємося, що наші філядельфійці, які все пильно слідкують за новими творчими течіями в сучасній Україні і за літературним надбанням її письменників, прийдуть громадою на авторський вечір юної Віки.

Олександра Стадниченко

ЗУСТРІЧ З УКРАЇНСЬКИМИ НАУКОВЦЯМИ

Нюарк, Н. Дж. — Товариство Українських Інженерів в Америці, Відділ в Ню Джерзі, влаштовує зустріч з українськими науковцями, яка відбудеться у суботу, 12-го березня, о год. 7-ій вечора в залі церкви св. Івана Хрестителя, Сендфорд аве. в Нюарку. Доповідатимуть: проф. Анатолій Прикарпатський, співробітник Академії Наук України, та інж. Ігор Струтинський. Телефон для інформацій (908) 276-4665.

Зустріч пластових сеніорів

В неділю, 6-го лютого, у Пластовому Домі відбулася різдвяна зустріч, яку влаштував Осередок Праці УПС. На зустріч зібралося понад 40 осіб, платунів і гостей, щоб, як і кожного року, з нагоди різдвяного часу побути разом у дружньому колі.

Зустріч відкрив голова Осередку пл.сен. Олесь Лабунька, який привітав голів ГПР — пл.сен. Любомира Романкова, КПР пл.сен. Володимира Рака, КПС пл. сен. Юрія Савицького і станичного пл.сен. Володимира Корнагу. Пл.сен. о. Лев поблагословив їжу, і всі заспівали „Бог предвічний". Три юначки 2-го куреня внесли засвічені свічки і віддеклямували різдвяні поезії.

Пл.сен. Уляна Старосольська розказала про свої торічні враження від перебування в Україні, де в Ґорґанах, Карпатських горах, пластуни при помочі міжнародного екологічного товариства засаджували „Тисовий гай" у пам'ять Начального Пластуна Юрія Старосольського. Згадала теж про подорож до Чернівець, яка зробила на неї виняткове враження. На закінчення прочитала листа від однієї з учасниць цієї події, який зворушив присутніх своїм змістом, що стосувався діяспори, яку вона подивляє, бо стільки років поза рідною землею зуміла втримати свою ідентичність, і з такою тугою ідуть тепер ті українці в Україну, щоб торкнутися рідної землі.

Голова ГПР пл.сен. Л. Романків поділився своїми враженнями з Крайового Пластового з'їзду в Україні. Пласт тепер набирає більш пластового змісту і починає розвиватися у правильному напрямі. Очевидно, що це мусить потривати ще якийсь час, бо після воєнного знищення нашої історії включно з українським духом, треба будувати все наново.

На закінчення виступу друг Л. Романків від ГПР і ГПБ наділив пл.сен. Петра Ґоя, члена куреня „Лісові Чорти", орденом „Вічного Вогню" в золоті за його визначну громадську працю, зокрема в рамках Фундації УВУ. Д-р П. Ґой організував прогульки для української молоді до Европи, які були винятково добре підготовані і давали молоді можливість ознайомитися з громадським життям наших поселенців після Другої світової війни та теперішніми досягненнями на місцях осідку в Европі. Д-р Петро Ґой став ректором УВУ, але серйозна недуга перервала на якийсь час його активну працю. Пласт зумів оцінити його заслуги для української молоді і надав йому найвище відзначення за громадську працю.

Пл.сен. Любомир Романків, голова ГПР (справа), вітає пл.сен. Петра Ґоя з нагородою-орденом „Вічного Вогню".

Потім о. Лев розповів про свої пригоди в Україні, де перебував у Рудні між питомцями Духовної семінарії, для яких проводив реколекції в неопалених приміщеннях, бо якраз впроваджено виключування електрики по кілька годин денно. Але приїхав повний ентузіязму і віри, що все поліпшиться і дальша праця піде на добро нашої Церкви і народу.

Зустріч відбулася в залі, яку дуже гарно прибрали члени куреня „Верховинки". Вони доклали багато старань, щоб пригадати всім, які у нас чудові звичаї. Пл.сен. Наталка Сонецька для впровадження присутніх у веселий настрій прочитала дві гумористичні гуморески.

Учасники зустрічі розходилися з приємними враженнями, бо могли поговорити і заспівати наших чудових коляд.

Христя Навроцька

Шевченко...

(Закінчення зі стор. 2)

сталить" і скоординувати усі свої творчі сили для плекання серед нашої обмосковленої молоді української мови і надання їй статусу державної мови на ділі, а не тільки на папері. Саме за нашу мову мучився Шевченко і на пропозиції покинути т. зв. „мертву мову" і писати „живою", московською, відповідав: „Спасибі вам за раду лукаву. Буде з мене, поки живу, і 'мертвої мови'". Його „Кобзаря" треба внести у кожну українську хату й читати його „од слова до слова", не минаючи „ані титли, ніже тії коми".

Неподалік Києва, над сивим Дніпром, на Чернечій горі під Каневом спить вічним сном великий страдник України, наш співець і пророк, наш найцінніший скарб. Тисячі прочан ідуть туди, щоб чолом припасти до цього святого місця. Між ними обмаль молоді. При зустрічах з нею там і тут, у американських школах, запитуєте „ярошенків, макаренків, ба навіть шевченків", що вони знають про Тараса Шевченка, скільки разів були на Чернечій горі і — неймовірно — довідуєтесь від них, „щось чули" про нього, а на місці його спочинку ще ніколи не були. В хаті біля могили Шевченка є розкрита книжка, в яку вписався давніше один професор московського університету такими словами: „Думаю, что нет на земном мире места более одухотворенного, чем етот уголок". Ось куди треба вести нашу молодь, якщо з неї мають вирости майбутні провідники і чесні громадяни України. Там, на Чернечій горі — серце України, там живе її невмируща душа.

У майбутньому в Україні може з'явитися більший поет для світу, більший поет для літератури, але більшого поета для українського народу вже не буде, бо не може бути.

У ТРИНАДЦЯТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ,
як з волі Божої відійшов від нас у Вічність
наш найдорожчий, ніколи незабутній

бл. п.

БОГДАН-ДАДА РАК

інженер лісник

буде відправлена

СЛУЖБА БОЖА І ПАНАХИДА

в п'ятницю 11-го березня 1994 р.
в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку

Просимо приятелів-друзів згадати в своїх молитвах нашого Даду-Богдана

дружина — АННА з родиною

В ЧЕТВЕРТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої найдорожчої ДРУЖИНИ, МАТЕРІ І ТЕТИ

бл. п.

ЛАМПІКИ МАРІЇ-МАРІЧКИ

ПОМИНАЛЬНІ ВІДПРАВИ

відбудуться 12-го березня 1994 р. в церквах:

св. Івана Хрестителя — Гантер, год. 10:00 ранку;
Входа в Храм Пресвятої Богородиці, Норд Порт, год. 8:30 ранку;
в українській церкві в Люрді.

Родину, друзів та приятелів просимо згадати покійну у своїх молитвах.

РОДИНА

Ділимося сумною вісткою, що
12-го лютого 1994 р. відійшов у вічність
МУЖ І ТАТО

бл. п.

ІВАН ГУТА

народжений 16-го червня 1924 р. Рава-Руська — Україна

ПОХОРОН відбувся 17-го лютого 1994 р. на українському православному цвинтарі св. Андрія в С. Баунд Бруку Н.Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Горем прибиті:
дружина — ОЛЬГА
донька — ЛІДІЯ
та близька і дальша родина

КНИЖКИ ДЛЯ ДІТЕЙ

Леонід Глібов. **КВІТКОВЕ ВЕСІЛЛЯ**. Київ: Веселка, 1992. — 16 стор. Ціна **$1.50***
Алегоричний жарт

Елла Давиденко. **ЗЕЛЕНЕ ДИВО ЗЕМЛІ**. Київ, 1991. — 28 стор. Ціна **$3.00***
Книжка-картинка. Розповіді про рослинний світ. Рекомендовано до друку Науково-дослідним інститутом педегогіки України

Олександер Олесь. **ВОВЧЕНЯ**. Київ: Веселка, 1991. — 32 стор. Ціна **$2.00***
Вірші

ПРО КАРЛИКІВ ТА СИРІТКУ МАРИСЮ. За мотивами казки Марії Конопніцької. Львів: Каменяр, 1993. — 16 стор. Ціна **$1.00***
Книжечка для розмальовування

Гнат Хоткевич. **ЧИ МОЖНА ГРОШИМА ЗАГАТИТИ РІЧКУ**. Київ: Веселка, 1991. — 20 стор. Ціна **$2.00***
Казка

* Вартість пересилки включено

Всі книжки гарно ілюстровані

Можна замовляти в книгарні «Свобода»

SVOBODA BOOKSTORE
30 Montgomery St., Jersey City, NJ 07302

ДОПОМОЖІТЬ УКРАЇНІ В ЇЇ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ І ДЕРЖАВНОМУ БУДІВНИЦТВІ!

Присилайте пожертви на адресу:

Ukrainian National Association
30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302

У СПРАВІ АЛЬМАНАХУ УНС'94

Редакція і адміністрація „Свободи" повідомляють, що фірма, яка друкувала Альманах УНС на 1994 рік, помилково вислала деяку частину накладу на пошту без адрес. Пошта повернула ці книжки адміністрації „Свободи". Тому проситься тих читачів, які не отримали Альманаху '94, а хотіли б його мати, написати або зателефонувати до адміністрації „Свободи", 30 Montgomery St., Jersey City, N. J. 07302, tel.: (201) 434-0237.

ВАЖНА ІНФОРМАЦІЯ про оголошення у „Свободі" й „Українському Тижневику" (The Ukrainian Weekly)

З огляду на це, що деякі установи, підприємства чи приватні особи присилають оголошення на невідповідну адресу, буває спізнене поміщення тексту, що спричинює нарікання.

Пригадуємо, що оголошення приймає виключно **АДМІНІСТРАЦІЯ ВИДАВНИЦТВА**. Всю кореспонденцію і прохання про інформації просимо скеровувати до **МАРІЇ ШЕПАРОВИЧ**, керівника Відділу оголошень.

Адміністрація „Свободи"

Чи ви знаєте, що УНСоюз уділяє своїм членам:

- Перші гіпотечні позички (мортґеджі) на купно власного дому
- На 1 до 3 родинні доми, де живе власник
- По доступних відсотках

Або, може ви думаєте перефінансувати існуючу позичку:

Щоб довідатися більше про наші гіпотечні позички просимо вас телефонувати на число:

(201) 451-2200 або
1 (800) 253-9862
(поза Н.Дж.)

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
проголошує

ПРИДІЛ СТИПЕНДІЙ

НА АКАДЕМІЧНИЙ РІК 1994/95

Згідно з рішенням Стипендійної Комісії у червні 1988 року

а) Стипендії будуть признані тільки для UNDERGRADUATE **СТУДЕНТІВ** визнаних каледжів та університетів (які студіюють для одержання свого першого ступеня бакалавра) і для **ҐРАДУАНТІВ СЕРЕДНЬОЇ ШКОЛИ**, які будуть прийняті до каледжу чи університету в часі виплати стипендії. Студенти зі закінченим ступенем бакалавра не можуть складати подання.

б) Студент-аплікант мусить бути **АКТИВНИМ ЧЛЕНОМ УНСОЮЗУ** (платить вкладки) принаймениш **ДВА РОКИ** при кінці березня того року в якому вносить своє подання на стипендію.

Основи признання стипендій:

1. фінансова потреба
2. предмет студій
3. студійні досягнення
4. активність в українському громадському, а зокрема студентському житті

До Канцелярії УНСоюзу треба прислати **НЕ ПІЗНІШЕ ЯК:**
31-го березня **1994** р. — виповнений, підписаний і датований **ФОРМУЛЯР**
1-го травня **1994** р. — всі вимінені **ДОКУМЕНТИ** і **ФОТОЗНІМКИ**.

Прохання про стипендію на 1994/95 рік треба складати тільки на нових формулярах, які можна отримати пишучи на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
30 Montgomery Street ■ Jersey City, N.J. 07302

СОЮЗІВКА • SOYUZIVKA
Ukrainian National Ass'n Estate
Foordmore Road
Kerhonkson, N.Y. 12446
FAX: **(914) 626-4638**

(914) 626-5641

УВАГА СТУДЕНТИ!
СОЮЗІВКА приймає АПЛІКАЦІЇ на ЛІТНЮ РОБОТУ

з таких ділянок:

- **ДИРЕКТОР ПРОГРАМИ**
- **ДИТЯЧИЙ ТАБІР (понад 18 літ)**
- **КАНЦЕЛЯРІЯ**
- **КУХНЯ**
- **КЕЛЬНЕР/КЕЛЬНЕРКА**
- **ПОМІЧНИКА КЕЛЬНЕРОК** (Bus Boy)
- **ПОКОЇВКА**
- **ПРОДАЖ ПЕРЕКУСОК**
- **БАСЕЙН**
- **БАРТЕНДЕР**
- **ДО ЗАГАЛЬНОЇ ПРАЦІ**

Праця на підставі кваліфікацій. Треба належати до Народного Союзу.
Першенство матимуть ті, які будуть працювати від червня до Дня Праці.
Аплікації приймаємо до 1-го травня.
Аплікації попередніх робітників приймаємо до 15-го квітня.

Телефонувати на число:
(914) 626-5641

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ВІРА БУЧКО член УНС Відд. 324-го в Філядельфії, Па. померла 13-го вересня 1993 року на 72-му році життя. Нар. 22-го листопада 1920 року у Філядельфії, Па. Залишила у смутку Діяну Кейн і Марину Лукавську. Похорон відбувся 18-го вересня 1993 року на цвинтарі Кальварія

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

МАРІЯ ЗАПОТНИЙ член УНС Відд. 292-го Т-ва ім. св. Івана Хрестителя в Дітройті, Миш. померла 25-го вересня 1993 року на 78-му році життя. Нар. 2-го травня 1915 року. Членом УНС стала 1935 року. Залишила у смутку мужа Волтера, дочок Шірлі Пайк з мужем Франком і Патрісію Грубяк з мужем Іваном; внуків Крис і Ґрейс Пайк, Джефрі, Майкел і Трейсі Грубяк; правнука Алекса Пайка, сестру Анну і брата Михайла. Похорон відбувся на цвинтарі св. Ядвіґи в Дірборн Гайтс, Миш.

Вічна Їй Пам'ять!

Стелла Федик, секр.

ДМИТРО ВІЙТИК член УНС Відд. 354-го Т-ва „Згода" в Омага, Небраска, помер 24-го вересня 1993 року на 71-му році життя. Нар. 1921 року на Україні. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку дружину Юлію, сина Мирона, дочки Ірину і Юлію, сестру Юстину та брата і сестру на Україні; внуків і внучок. Похорон відбувся 27-го вересня 1993 року на цвинтарі св. Марії Магдалини в Омага, Небраска.

Вічна Йому Пам'ять!

Мирон Війтик, секр.

ВОЛОДИМИР БІЛОЦЕРКОВИЧ член УНС Відд. 106-го в Чикаґо, Ілл. помер 26-го серпня 1993 року. Членом УНС став 1929 року. Залишив у смутку тата Дмитра, маму Ніну і двох братів. Похорон відбувся на Елмвуд Семетері в Чікаґо, Ілл.

Вічна Йому Пам'ять!

Михайло Марчук, секр.

ГНАТ БОЙКО член УНС Відд. 240-го Т-ва ім. полк. Евгена Коновальця в Пармі, Огайо помер 15-го березня 1993 року на 77-му році життя. Нар. 1916 року в Україні, Панасівка, Сумської області. Залишив у смутку дружину Наталку, сестер Наталію і Настахію. Похорон відбувся 18-го травня 1993 року на цвинтарі св. Андрія в Бавнд Бруку, Н.Дж.

Вічна Йому Пам'ять!

Управа Відділу

ЄВГЕН ДОМАРЕЦЬКИЙ член УНС Відд. 432-го Т-ва ім. Тараса Шевченка в Торонто, Онт. Кан. помер 9-го серпня 1993 року на 84-му році життя. Нар. 1909 року в селі Острів, повіт Тернопіль, Україна. Членом УНС став 1960 року. Залишив у смутку дружину Анну, синів Василя і Ореста з родинами. Похорон відбувся 11-го серпня 1993 року на Beechwood Cemetery **в Торонто, Онт. Канада.**

Вічна Йому Пам'ять!

Ярослава Зорич, секр.

✻ ПРАЦЯ ✻

✻ FUNERAL DIRECTORS ✻

Приймається оголошення

СВЯТОЧНИХ ВЕЛИКОДНІХ ПОБАЖАНЬ у „СВОБОДІ"

Адміністрація „СВОБОДИ" запрошує ВШановних Читачів, Установи, Організації, Товариства, Професіоналістів, Купців і все Громадянство передати свої традиційні святочні привіти у збільшеному Великодньому числі, що зайдуть у найдальші закутини світу.

Великий тираж „СОВОБОДИ" та відповідний зміст збільшеного святочного числа, надають таким побажанням окремої вартости і значення.

ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ

1 цаль через 1 шпальту	$ 7.00	4 цалі через 2 шпальти	40.00
1 цаль через 2 шпальти	10.00	5 цалів через 2 шпальти	50.00
2 цалі через 2 шпальти	20.00	6 цалів через 2 шпальти	60.00
3 цалі через 2 шпальти	30.00	та в інших розмірах	

Оголошення приймаються
до 19-го БЕРЕЗНЯ 1994 р. за новим стилем
до 19-го КВІТНЯ 1994 р. за старим стилем

Зголошення святочних побажань, РАЗОМ з ГРОШОВОЮ ОПЛАТОЮ, залежно від величини оголошень, надсилати до:

"SVOBODA"
30 Montgomery Street — Jersey City, N.J. 07302

В справі святочних оголошень до поодиноких осіб і підприємства адміністрація телефонувати не буде.